

[Statsministeren]

Hr. Ole Espersen minder om – og det er jeg glad for – at jeg under det meget omtalte samråd i Folketingets Retsudvalg i marts måned gjorde gældende, da jeg blev spurgt, at ingen af os, som havde viden om den pågældende prioriteringspraksis, havde grund til at antage, at den kunne gøres til genstand for kritik.

Jeg kan også sige det på en anden måde: Da ombudsmanden kom med sin vurdering og anvendte udtrykket »overordentlig kritisabelt«, kom det naturligvis som en overraskelse for os alle. Ingen, hverken ministeren eller regeringen i øvrigt, ville have sat en forvaltning i gang vidende om, at den senere kunne gøres til genstand for kraftig kritik. Jeg gad da nok vidst, hvilken minister eller regering der ville indlade sig på noget sådant med åbne øjne. Naturligvis anså de, der kendte den pågældende prioriteringspraksis, denne for klart at ligge inden for det acceptable.

Ombudsmanden har efter min mening anlagt en meget streng vurdering af omstændighederne og i forhold til tidsforløbet. Justitsministeren, forvaltningen og regeringen havde en anden vurdering. Vort skøn er underkendt af ombudsmanden, klart underkendt, hvad jeg også gav udtryk for i min første tale i dag.

Ombudsmandens undersøgelse tager vi til efterretning, og det er os, der bærer ansvaret. Man behøver ikke at spørge, om andre skal bære det. Det er justitsministeren og regeringen, der bærer ansvaret. Jeg har beklaget fra Folketingets talerstol i dag, at forvaltningen ikke kunne godkendes af ombudsmanden. Sådan er det. Det tager vi til efterretning. Vi har noteret os kritikken. Vi tager ikke afstand fra den.

Pia Gjellerup (S):

Da statsministeren i sin indledning sagde, at han ikke ville glemme sagens kerne, lyttede jeg forgæves efter, at statsministeren havde sagt, at dette ikke var en sag om formaliteter. Det er det nemlig ikke, det er en sag om flere hundrede mennesker, der er forblevet adskilte fra deres familier i måneder, ja halve og hele år, trods forsøg på at blive samlet under fredeligere himmelstrøg. Forsøgene er strandet under sagsbehandlingen i Justitsministeriet, ikke på grund af fejl eller sløseri, men på grund af en helt bevidst procedure, der imod lovens ånd og bogstav har forholdt disse mange mennesker deres rettigheder.

Folketingets ombudsmand har fastslået, som det er fremgået, at der er handlet både uforsvarligt og ulovligt ved den foretagne prioritering. Ombudsmanden har fastslået, at Justitsministeriet og Direktoratet for Udlændinge med undladelsen af at færdigbehandle familiernes ansøgninger om genforening i Danmark har handlet overordentlig kritisabelt. Folketinget har aldrig før fået kendskab til en så alvorlig kritik mod et ministeriums administration af en hel gruppe menneskers rettigheder, uden at Folketinget har fundet det nødvendigt at reagere.

Ombudsmandens undersøgelse omfatter selve sagsbehandlingen i Justitsministeriet og i Direktoratet for Udlændinge. Ombudsmandens undersøgelse omfatter derimod ikke enkelte personers medviden om, medvirken til eller medansvarlighed for den kritisable sagsbehandling. Folketinget har derfor på nuværende tidspunkt ikke – trods statsministerens udtalelser før – grundlag for at gøre et eventuelt retligt ansvar gældende mod nogen.

Det er væsentligt at understrege den retlige side af ansvaret, og det er ikke blevet mindre væsentligt efter indledningen af debatten i dag. Der er selvfølgelig ingen tvivl om eller uenighed om, at det politiske ansvar til enhver tid påhviler forvaltningens politiske ledelse, her justitsministeren og regeringen, men om det retlige ansvar er vi ikke tilstrækkelig velinformerede, selv om statsministeren med sine bemærkninger tidligere måske uforvarende kom til at give os nogle flere facts i den sammenhæng.

Om det retlige ansvar er der ikke nogen simple regler. Her er sagen mere kompliceret, og det kræver en undersøgelse af beslutningsgangen i regering, ministerium og direktorat. Jeg kan også begrunde med klip fra debatten, hvorfor det er nødvendigt. Jeg kan citere Berlingske Tidendes forside fra den 9. april 1989, hvor man under overskriften »Embedsmænd trodsede ministerens ordre« bl.a. skriver:

»Ifølge Berlingske Tidendes oplysninger kom en stor del af disse 204 tamiler hertil, fordi flere embedsmænd i Direktoratet for Udlændinge var så betænkelige ved nedprioriteringen, at de trodsede beslutningen om at nedprioritere ansøgninger fra tamilerne.«

Derfor ønsker Socialdemokratiet og vore medforslagsstillere i SF, at der gennemføres en undersøgelse af grundlaget for at gøre retligt